

TŘI BRATŘI

Jihočeský kraj / **Hoslovice, Borkovická blata**

Domem rodičů, kde vychovávali tři bratry, je středověký vodní mlýn Hoslovice na Strakonicku. Odtud vyráželi do světa Vojtěch Dyk, Tomáš Klus a Zdeněk Piškula. Tam se rozléhal praskot kloubů jejich otce v podání Oldřicha Kaisera.

Mlýn s pecí v kuchyni má pozoruhodnou historii spojenou s jinými bratry. Dnes tam chodí turisté, což bylo ještě na začátku roku 2004 něco nemyslitelného. Přitom jde o nejstarší vodní mlýn v Čechách. A velmi zachovalý.

Jenže po roce 1948 byl izolovaným ostrůvkem v totalitním Československu, kde žili bratři Harantové. Neplatili daně, nevyřídili si občanské průkazy, nechodili nakupovat ani k doktorovi. Od příbuzných přijímali jen petrolej, aby si mohli svítit. A taky sůl. To

bylo všechno. Jinak si vše potřebné pro svůj život zařídili sami.

Vzdor jednoho z bratrů přetrval ještě dlouho po listopadovém pádu komunistického režimu. O svobodném životě Harantů na malém prostoru zajímavě vypráví průvodkyně v mlýně.

V lednu roku 2004 tam zemřel mlynář Karel Harant. Ten už v padesátých letech odmítal spolu s bratrem vstoupit do zemědělského družstva. S tímto přístupem zůstali v Hoslovicích osamocení. Rodina byla už od

Borkovická blata byla místem, kde stála chýše báby z mokřin v podání Jiřího Lábuse.

V kuchyni mlýna sedávali skuteční bratři Harantové i filmoví sourozenci z pohádky.

Ještě v roce 2004 byl mlýn ve špatném stavu, po opravě vypadá velmi dobře.

války zvyklá spoléhat se jen na vlastní rozum a síly. Za protektorátu odmítala brát potravinové lístky. Na druhé straně neodváděla z mlýna dávky vlasti, kterou obsadil Hitler.

V podobném duchu pokračovali v době, kdy se stal prezidentem Klement Gottwald. Bratry Karla a Františka proto pronásledovali. Nejprve je přemístili z mlýna na Slovensko k Pomocným technickým praporům. Později dokonce skončili za mřížemi. Navíc je zbavili svéprávnosti. Přitom oni chtěli jen v klidu žít a pracovat tam, kde je vychovali rodiče.

Když se vrátili domů na „svobodu“, pokračovali dál v tiché vzpouře. Žili si v mlýně po svém a hospodařili. Nakonec jim jejich vzdor představitelů komunistického režimu tolerovali, což tehdy bylo značně neobvyklé. Bratři odmítli zavedení vody a elektřiny do mlýna. Družstvo jim chtělo dát peníze za vyvlastněný dobytek. Oni si nevzali ani korunu. Zkrátka nechtěli od státu nic. Dál chovali krávy, kozy, drůbež. Hodně jedli jablka. Měli políčko, kde pěstovali obilí. To pak vymlátili cepem stejně jako herec Oldřich Kaiser v roli otce tří pohádkových bratrů.

Mimochodem cepem tam bušil před filmovou kamerou i správce mlýna Jaroslav Janout, který to umí výborně.

Zpět ale ke vzpurným mlynářům. Uměli si poradit i s poškozenou střechou mlýna. Díry látali slámou. Orali bez traktorů jen s pomocí

zvířat. Mlýn dokázali udržet v chodu dlouhé roky, při opravách různě improvizovali. Ještě koncem sedmdesátých let osadili novou hřídel mlýnského kola. Začátkem osmdesátých let ale přišla tak složitá závada, s níž už si neporadili. Mlýn se zastavil. V roce 1982 zemřel jeden z bratrů – František Harant. Ani před jeho smrtí nezavolali doktora.

Bratr Karel tam další léta přebýval sám. Nic na tom nezměnil pád komunistického režimu v roce 1989.

Mlynáři ignorovali veškerý technický pokrok, takže poslední dochovanou úpravou byl žentour za stodolou. Mlýn zůstal tak, jak vypadal po staletí. Odborníci později zjistili, že stroje použité na stavbu stropu sýpky byly pokáceny v letech 1568 a 1569.

Po smrti Karla Haranta koupil vzácnou památku Jihočeský kraj a začalo se o ni starat Muzeum středního Pootaví. Rozběhla se rekonstrukce a v roce 2008 byl mlýn otevřen. Povedla se též obnova rybníka a mlýnského náhonu.

V současnosti bývá tato památka otevřená od dubna do října. Konají se tam různé akce s tradičními řemesly. Kdo přijede autem, zaparkuje na určeném místě v obci a dál pokračuje příjemnou procházkou až přímo k mlýnu.

Ten si hned po rekonstrukci oblíbili filmaři. Režisér Jan Svěrák tam točil domov tří

bratrů uvnitř i zvenku. Líbilo se mu, že tam byla i spousta zvířat. Jen hnůj si štáb musel přivézt svůj.

V mlýně vznikala i část jiných pohádek, Kouzla králů nebo Vodník a Karolínka. Těžko si představovat, co by tomu všemu dnes řekli Harantovi.

Významné postavení má v pohádce Tři bratři zámek Hluboká nad Vltavou. Filmaři ho ale díky trikům přestěhovali do jiného prostředí, navíc mu přidělali věže. Jednou dokonce na Hluboké točili z vrtulníku. Záběry pak museli upravovat na počítači. Vymazali auta, otevřeli okna zámku. Nechtěně natočili i dva lidi, kteří stáli na věži. A tak je v počítači „převlékli“ a udělali z nich komparzisty. Ti možná dodnes nevědí, že si zahráli v pohádce oscarového režiséra.

Když už se štáb pohyboval na zámku Hluboká, hledal místo v blízkém okolí, kde by postavil chýši pro bábu z mokrín. Nebylo to snadné. Chtěli, aby k zarostlé hladině mohl dojet i kočár. Nakonec vybrali Borkovická blata asi třicet kilometrů od Hluboké blízko Soběslavi. Tam chýši umístili a zabydlel se

v ní herec Jiří Lábus, představitel báby. Kočár tam stejně nakonec dojet nemohl. Tak tam dovedli jen koně, aby to vypadalo, že král v podání Davida Matásků opravdu k mokřině dojel kočárem. Dojem umocnil předešlý záběr, kdy kočár mizel v temném lese. Bába pak sice dala králi recept k narození dítěte, následně ale s hořkostí „smůlu zamíchala do křtin a štěstíčko zakalila“. Do mokřin pak zajeli i bratři. Na radu Tomáše Kluse odmítli smrtelný lektvar od báby. Té nakonec zezelenal jazyk a mokřina ji navždy pohltila a proměnila v ropuchu.

Chýši filmaři postavili na polystyrenové pontony, které zalepili do látky. Tím zabránili odlupování kuliček z polystyrenu. K stavitelské práci potřebovali lodky, které pak využili i při samotném natáčení. Po dokončení práce chýši rozebrali a vše z přírodní památkové rezervace odvezli.

Borkovické rašeliniště je pro turisty celoročně přístupné. Vede tam více než pětikilometrová značená stezka. Přimo v místech natáčení pohádky jsou dřevěné chodníky. Z nich je pěkný rozhled na vodní plochu.

Tady hospodařil se ženou Oldřich Kaiser v roli otce tří bratrů.

Uvnitř zámku Žleby nedaleko Čáslavi žili David Matásek a Zuzana Norisová coby král s královnou. Filmaři vše spojili, takže zvenku dala jejich sídlu podobu Hluboká, interiéry poskytly Žleby.

Naučná stezka začíná asi tři kilometry od Mažic, kde se dá i zaparkovat auto. Jsou tam připraveni také na cyklisty. Lesní cestou můžou dojet k blatům, kde si kola zamknou a cesta po okruhu je k bicyklům zpátky zavede. Nebo je můžou vést po dřevěných chodnících.

Během procházky se návštěvníci z informačních desek dozvědí, jak se v místě těžila rašelina nebo co všechno tam žije a roste. Borkovické rašeliniště v přírodě močálů a bažin vznikalo před tisíci lety. Existuje i pověst, že tam jeden hajný hodil vrata do potoka a voda se rozlila všude kolem. To podle legendy neprospělo okolnímu lesu a stromy ve vodě začaly chřadnout až do strašidelné podoby připomínající krajinu smrti.

A doložitelná fakta? Rašelina se tam těžila od předminulého století. Usušené kusy tehdy lidé používali na topení. Ve velkém se na blatech těžilo od padesátých do sedmdesátých let minulého století. Mimořádně, název blat pochází pravděpodobně od slova borek, což je vytěžený hranol rašeliny.

Blata jsou přírodní rezervací od začátku osmdesátých let. Podle místních stojí za vidění v každém ročním období. A vždy je to okouzující zážitek.

Oblíbená pohádka Tři bratři vznikala i na dalších pozoruhodných místech České republiky. Třeba uvnitř zámku Žleby nedaleko Čáslavi žili David Matásek a Zuzana Norisová coby král s královnou. Filmaři vše spojili tak, že zvenku dala jejich sídlu podobu Hluboká a interiéry poskytly Žleby. Křtiny se točily v kladrubském kostele Nanebevzetí Panny Marie nedaleko Stříbra v Plzeňském kraji. Tam kvůli bábě z mokřin poskakovaly žáby.

A na velhartickém hradě zase vznikly scény, kdy Vojtěcha Dyka v roli Pepy vyhodili z hospody přímo do hnoje. Když předtím dostal ránu pěstí, zaspíval si v omámení: Po-

vahou jsem spíš rapl, já to vím. V pražském skanzenu Řepora ten samý Pepa našel svou lásku Marušku. Skanzen v hlavním městě mezi Stodůlkami a Řeporyjemi ukazuje lidovou architekturu vrcholného středověku. Točilo se i za pravého zimního počasí na Ještědu, konkrétně záběry s dvanácti měsíčky. I z lednové vichřice přinesla Maruška jahody i jablka.

A na Drážďanské vyhlídce u Sněžníku přijžděli bratři na koních k zarostlému zámku se zakletou princeznou. Ve skutečnosti v tom místě na Děčínsku u hranic s Němcem žádný zámek není.

Kde se natáčelo:

V mlýně v Hoslovicích i na Borkovických blatech. Pak také na Hluboké, zámku Žleby, v kladrubském kostele Nanebevzetí Panny Marie nedaleko Stříbra, na Ještědu či v pražském skanzenu Řepora.

Co se ještě točilo v Hoslovicích:

Kouzla králů, Vodník a Karolínka

Co je v okolí:

Rozhledna Hoslovice poskytuje kruhový výhled na šumavské vrcholky, Horažďovicko, Strakonicko. Vidět je například i vrchol Boubína a hrad Kašperk.

Tři bratři

Rok výroby:

2014

Režie:

Jan Svěrák

Hlavní role:

**Vojtěch Dyk,
Tomáš Klus,
Zdeněk Piškula**